

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en tredje tilläggsbudget för 2020

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en tredje tilläggsbudget för 2020 (RP 66/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Tilläggsbudgetmotioner och åtgärdsmotion

I samband med propositionen/propositionerna har utskottet behandlat budgetmotionerna TBM 18—22/2020 rd och åtgärdsmotionen AM 61/2020 rd.. En förteckning över motionerna ingår som bilaga till betänkandet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2020 anvisas anslag för att underlätta Finnair Abp:s och förplägnadsföretagarnas finansiella situation samt för kostnader för hantering och bekämpning av coronaviruset.

Finlands Akademis bevilningsfullmakt höjs med 10 miljoner euro bland annat för att stödja forskning i vacciner och läkemedelsutveckling. Dessutom föreslås 6 miljoner euro för utgifter för anskaffning, ibruktagande och underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smitta.

I anslagen föreslås en höjning på sammanlagt 832 miljoner euro, varav ett tillägg på 700 miljoner euro föreslås för statens aktieförvärv i Finnair Abp för att stärka bolagets eget kapital och finansiella ställning. För gottgörelse av begränsningarna i restaurangverksamheten och för återanställning av personal föreslås ett stöd på 123 miljoner euro. Riksdagen har dock ändrat regeringens proposition om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningar till förplägnadsföretag (EkUB 11/2020 rd—RP 67/2020 rd) så att behovet av stöd ökar med 48 miljoner euro. Utskottet har gjort en motsvarande ändring i moment 32.30.31

I propositionen ingår också betydande förslag gällande borgen. För Sysselsättningsfonden föreslås statsborgen på högst 880 miljoner euro, genom vilken fondens möjligheter att få finansiering i alla marknadssituationer säkerställs. Dessutom föreslås en statsborgen på 432 miljoner euro som säkerhet för lån som beviljas inom ramen för det tillfälliga europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE). För eventuella förluster på

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Huvudtitel 23

grund av EU:s covid-19-garantifond som ska inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken föreslås en statsgaranti på högst 372 miljoner euro.

I senare tilläggsbudgetpropositioner för 2020 kommer regeringen att bedöma behovet av andra anslagsökningar som föranleds av coronaviruset samt mer allmänt behovet av åtgärder till stöd för ekonomin. Avsikten är att nästa tilläggsbudgetproposition, som lämnas i början av juni, också ska innehålla åtgärder för att stimulera ekonomin.

Utskottet hänvisar också till sina betänkanden om årets första och andra tilläggsbudgetproposition (FiUB 3/2020 rd — RP 24/2020 rd och FiUB 5/2020 rd — RP 43/2020 rd, RP 52/2020 rd) och lyfter bland annat fram kommunernas behov av stöd och åtgärder för att förbättra sjukvårdsdistriktens likviditet. Finansutskottet bör informeras särskilt om användningen av moment 28.99.95.

Den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2020 ökar anslagen och därmed också statens behov av nettoupplåning med 880 miljoner euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 13,5 miljarder euro år 2020.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

88. Aktieförvärv (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 700 miljoner euro i tillskott. Finnair Abp har meddelat att bolaget ansöker om fullmakter av bolagsstämman för att genomföra en emission med teckningsföreträde till ett belopp av cirka 500 miljoner euro. Bolaget planerar att genomföra emissionen på så sätt att staten tecknar en andel av de nyemitterade aktierna motsvarande dess nuvarande ägarandel (55,8 %), och den andel av aktierna som överstiger statens ägarandel (44,2 %) garanteras av de arrangörsbankerna som Finnair Abp har utsett. På grund av coronakrisen kan utvecklingen på aktiemarknaden vara instabil, och därför vill staten som ansvarig ägare vid behov bereda sig på att delta i en emission med en större andel än sin nuvarande ägarandel inom ramen för EU:s regler om statligt stöd. Staten bereder sig också på eventuella senare behov av finansiering som stärker Finnair Abp:s eget kapital.

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Huvudtitel 28

Utskottet anser att det är motiverat att bevilja anslag för kapitalisering av Finnair Abp, eftersom det är nödvändigt att trygga bolagets verksamhet på grund av dess strategiska betydelse, till exempel för försörjningsberedskapen.

Det behövs heltäckande inrikes och utrikes flygförbindelser för att säkerställa den regionala tillgängligheten, näringslivet och turismen. Utskottet anser därför att det är viktigt att de flygförbindelser som tillfälligt lagts ner på grund av epidemin återupptas när flygresandet börjar tillta igen. Det bidrar bland annat till regionernas livskraft och förbättrar verksamhetsförutsättningarna för internationella företag.

Utskottet välkomnar att Finnair Abp har publicerat en egen, mycket ambitiös hållbarhetsplan (5.3.2020) utifrån vilken bolaget ämnar halvera sina nettoutsläpp före utgången av 2025 jämfört med 2019 års nivå och bli klimatneutralt senast 2045. Det är förenligt med riktlinjerna i statsrådets ägarpolitiska principbeslut av den 8 april 2020. Utöver de ekonomiska aspekterna ska statsägda bolag beakta bland annat de sociala och miljömässiga konsekvenserna samt målet för ett klimatneutralt Finland och målen i klimatavtalet från Paris. Utskottet betonar också betydelsen av en ansvarsfull arbetsgivarpolitik.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Motiveringen till finansministeriets huvudtitel föreslås bli kompletterad så att statsrådet utan krav på motsäkerhet kan bevilja en statsborgen på högst 432 miljoner euro som säkerhet för lån som beviljas inom ramen för det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE) samt en statsborgen på högst 372 miljoner euro med avseende på förluster som eventuellt föranleds Europeiska investeringsbanken av den alleuropeiska EU Covid-19 garantifond som inrättas i anslutning till banken.

Vid behandlingen av statsrådets skrivelser om stödinstrumenten har stora utskottet konstaterat (StoUU 2/2020 rd) att riskerna för Finland enligt grundlagsutskottets utlåtanden uppfyller det konstitutionella kravet på noggrann avgränsning. Dessutom har stora utskottet konstaterat att i en situation där totalproduktionen i euroområdet beräknas minska kraftigt (-7,7 % år 2020) kan stödåtgärderna anses vara behövliga för den finansiella stabiliteten i euroområdet.

För att statsborgen och statsgaranti ska kunna beviljas måste 82 § 2 mom. i grundlagen tillämpas och riksdagen måste ge sitt samtycke. Därför ingår de ovannämnda förslagen om statsborgen och statsgaranti nu i tilläggsbudgetpropositionen.

Med hänvisning till stora utskottets och grundlagsutskottets utlåtanden (StoUU 2/2010 rd, GrUU 11/2020 rd, GrUU 12/2020 rd) tillstyrker finansutskottet regeringens proposition och förordar att borgen och garanti godkänns till maximibeloppet ovan. Utskottet betonar att Finlands borgens- och garantiåtaganden i de slutliga avtalen ska avgränsas noggrant och entydigt.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Huvudtitel 29

Utskottet anser det också viktigt att statsrådet i sina utredningar framöver i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 11/2020 rd) bedömer de ekonomiska åtagandena och riskerna kumulativt och även med hänsyn till ärenden som väntas bli aktuella och ska avgöras inom den närmaste framtiden. Grundlagsutskottet har påpekat att den samlade bedömningen av det ekonomiska ansvaret i anknytning till coronakrisen i sista hand inverkar på om arrangemangen i anslutning till krisen kan anses vara förenliga med grundlagen. I och med den kumulativa bedömningen finns det således hela tiden aktuell information om de totala exponeringarna.

Dessutom föreslår regeringen en statsborgen på högst 880 miljoner euro för Sysselsättningsfonden. Utskottet tillstyrker propositionen också till denna del, eftersom de utgifter för utkomstskydd för arbetslösa som Sysselsättningsfonden ansvarar för har ökat betydligt och fonden behöver lån för att täcka underskottet och trygga likviditeten. Utan statsborgen har fonden klart mer begränsade möjligheter att få kortfristig bankfinansiering.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Högskoleundervisning och forskning

Utskottet välkomnar att Finlands Akademis bevilningsfullmakt höjs med 10 miljoner euro för att stödja forskning i vacciner och läkemedelsutveckling samt forskning om effekten, säkerheten och verkningarna av nya coronavirusvacciner och coronavirusläkemedel.

Forskningsinsatser är mycket viktiga, eftersom vaccinet har avgörande betydelse för att stoppa epidemin. Enligt utredning pågår ett aktivt arbete både på internationell nivå och i Finland för att ta fram ett coronavirusvaccin. För närvarande är långt över 100 vaccinkandidater under utveckling, av vilka några förväntas ge preliminära resultat hösten 2020 eller i början av 2021. Forskning i och tillverkning av ett tryggt vaccin av hög kvalitet är dock ett mycket långsiktigt och tidskrävande arbete. Det är därför viktigt att man även i fortsättningen ser till att forskningsresurserna räcker till.

Konkurrensen är hård, både inom coronavaccinforskningen och senare om tillgången till det eventuella vaccinet. För att säkerställa tillgången till vaccinet måste därför forskning, utveckling och samarbete ske såväl nationellt som internationellt. Det är således motiverat att satsa på att främja lovande nationella vaccinforskningsprojekt samtidigt som man förbereder sig på att tillverka vaccinet genom ett licensavtal med en vaccintillverkare som har utvecklat ett säkert och effektivt vaccin mot covid-19. Det är också viktigt att till exempel med hjälp av ett internationellt avtal säkra den globala tillgången till vaccinet samt rättvisa upphandlingsförfaranden.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Huvudtitel 32

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stöd till förplägnadsföretagare(förslagsanslag)

Regeringen föreslår ett anslag på 123 miljoner euro i stöd till förplägnadsföretagare. Anslaget baserar sig på den stödmodell som föreslås i regeringens proposition RP 67/2020 rd. Ekonomiutskottet har i sitt betänkande om propositionen (EkUB 11/2020 rd) föreslagit ändringar som ökar anslagsbehovet. Ekonomiutskottet har i fråga om grunden för gottgörelsen föreslagit att jämförelseperioden utvidgas och att det vid sidan av det alternativ som föreslås i propositionen (januari—februari) tas in ett alternativ, nämligen april—maj 2019. Den behöriga myndigheten ska välja det alternativ som är förmånligare för förplägnadsrörelsen. Ekonomiutskottet har också föreslagit en ändring genom vilken arbete som utförs via bemanningsföretag ska omfattas av sysselsättningsstöd enligt denna lag. Ekonomiutskottet har uppskattat att de föreslagna ändringarna ökar anslagsbehovet under momentet med sammanlagt 48 miljoner euro.

Riksdagen godkände lagförslagets innehåll i första behandling den 20 maj 2020 i enlighet med ekonomiutskottets betänkande. Utskottet ökar således anslaget under momentet med 48 miljoner euro och konstaterar samtidigt att förplägnadsföretagare också fortsättningsvis kan ansöka om stöd som beviljas via Business Finland och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Dessutom bereder statsrådet ett branschneutralt stödinstrument med snabb tidtabell. Utskottet hänvisar till ekonomiutskottets betänkande och betonar att stödsystemet är konsekvent och att samordningen av stöden genomförs så att den gottgörelse som förplägnadsföretaget får beaktas i de stöd som Business Finland och närings-, trafik- och miljöcentralerna beviljar till den del det förekommer faktisk överlappning. Utskottet ser det som viktigt att genom anvisningar till Business Finland och NTM-centralerna säkerställa att samordningen genomförs på lika grunder.

Utskottet betonar vikten av att ansökningarna behandlas och utbetalas snabbt och hänvisar också till det uttalande som godkändes i samband med den andra tilläggsbudgeten, där riksdagen förutsatte att företagsstöden riktas så att de kompenserar de ekonomiska konsekvenserna av pandemin, förbättrar möjligheterna att fortsätta och utveckla företagsverksamheten samt främjar sysselsättningen. (FiUB 5/2018 rd — RSv 43/2018 rd, RP 52/2020 rd)

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas 171 000 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 66/2020 rd)

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Huvudtitel 33

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

25. Nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 6 miljoner euro för utgifter för beredning, anskaffning och underhåll av en covid-19-applikation för smittspårning. Applikationen ska stödja Finlands covid19-strategi (testa — spåra — isolera — vårda) genom att nå en bredare krets av personer som exponerats och genom att ge dem anvisningar. Genom applikationen eftersträvas således fördelar för befolkningen, enskilda personer och även hälso- och sjukvården. Upphandlingen görs i enlighet med upphandlingslagen och i den beaktas erfarenheter och tekniska lösningar i andra länder.

Utskottet anser det vara viktigt att de nödvändiga författningsändringarna bereds samtidigt med det tekniska genomförandet av applikationen, så att applikationen kan tas i bruk så snabbt som möjligt, med pilotförsök eventuellt redan sommaren 2020.

För att den eftersträlvade nyttan ska uppnås krävs god övergripande hantering och att applikationen tas i bruk i stor skala. Därför är det viktigt att satsa på bland annat kommunikation, utbildning av yrkesfolk och användarstöd till medborgarna. Det är också nödvändigt att kommunerna och sjukvårdsdistrikten deltar i både planering och introduktion, och dessutom måste de aktörer som ansvarar för smittspårningen tilldelas tillräckliga resurser. I beredningen av nästa tilläggsbudgetproposition bör uppmärksamhet fästas också vid dessa resursbehov vid bedömningen av sjukvårdsdistriktens och kommunernas behov av ekonomiskt stöd.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentet ökas med 48 000 000 euro för nettouplåning till nominellt värde. Beloppet för nettouplåning till nominellt värde är då 13 601 436 000 euro.

Ökningen beror på den ändring som utskottet har föreslagit på utgiftsmoment 32.30.31.

**Betänkande FiUB 6/2020 rd
Osasto 15**

Momentet får följande lydelse:

Under momentet antecknas ett tillägg på 880 000 000 euro.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ökas anslagen, nettoupplåningen och skuldhanteringen med 832 000 000 euro.

Utskottet ökar anslagen med 48 000 000 euro. Ett motsvarande tillägg har gjorts i inkomstposterna under moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och den första, andra och tredje tilläggsbudgeten totalt 63 286 109 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en tredje tilläggsbudget för 2020 i proposition RP 66/2020 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen forkastar tilläggsbudgetmotionerna TBM 18—22/2020 rd.

Riksdagen forkastar åtgärdsmotion AM 61/2020 rd.

Riksdagen beslutar att den tredje tilläggsbudgeten för 2020 tillämpas från 27.5.2020.

Helsingfors 25.5.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Esko Kiviranta cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jari Koskela saf
medlem Markus Lohi cent (delvis)
medlem Pia Lohikoski vänst

Betänkande FiUB 6/2020 rd

medlem Raimo Piirainen sd (delvis)
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Iiris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Eveliina Heinäluoma sd
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv (delvis)
ersättare Jussi Wihonen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 1 saf

RESERVATION 1 saf

Allmän motivering

Under coronaepidemin har de länder i euroområdet som redan hade en ekonomiskt svagare ställning hamnat i en ännu svårare situation än tidigare. Sannfinländarna har inte förvånat sig över att man genom coronakrisen nu försöker trumfa igenom program och projekt som ökar euroområdets solidaritet och interna inkomstöverföringar.

Sannfinländarna tror att regeringen har hamnat i en ny eurokris nästan lika illa förberedd som regeringarna i Vanhanens och Katainens regeringar. Om regeringen inte har egna tydliga mål och en trovärdig reservplan som kan genomföras självständigt, kommer regeringen att gå med på den intressepolitik som förs av andra länder och Finland står för fiolerna.

Till regeringspropositionen hänför sig betydande borgensansvar. Garantibeloppet för den fond som inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken uppgår till 372 miljoner euro. Den statliga garantin från Europeiska arbetslöshetsförsäkringsfonden uppgår till 432 miljoner euro, vilket utgör 25 procent av det totala kalkylerade ansvaret, medan resten kommer från marginalen för egna medel i den fleråriga ramen. Eftersom marginalen för MFF:s egna medel för närvarande är för liten i förhållande till den nödvändiga andelen på 75 miljarder euro, är det troligt att man under den kommande ramperioden kommer att sträva efter att samla in ytterligare egna medel exempelvis genom att öka plastskatten, utsläppshandeln, koldioxidskatten, den enhetliga bolagsskattebasen, finansmarknadsskatten eller den mervärdesskattebaserade betalningsandelen. Sannfinländarna motsätter sig naturligtvis en ökning av det gemensamma ansvaret.

Under coronakrisen har det bland annat framgått att försörjningsberedskapsläget för Finlands betalningssystem är svagt. Det lokala reservbetalningssystemet innebär ett kritiskt reparationsbehov. Ett reservsystem för betalningar kan skapas mellan de nationella bankerna eller genom att Statskontoret, FPA eller Skatteförvaltningen utnyttjas. Samtidigt lönar det sig att skapa ett system som baserar sig exempelvis på blockkedjeteknik och genom vilket man automatiskt kan räkna ut de förmåner och inkomster som erhållits.

En ökning av anslagen för ägarstyrningsenhetens aktieförvärv är i sig motiverad allmän beredskap, men också i huvudsak kapitalisering av Finnair. När stora anslag beviljas ska mandatet vara tydligt och riksdagens tillgång till information tryggas. Ägarstyrningsenheten får inte bli en ”svart låda” vars tillstånd och funktioner är okända för riksdagen.

Kommunernas ekonomiska situation är svår och det är sannolikt att de åtgärder som hittills vidtagits inte har en tillräcklig effekt för att rätta till situationen. Regeringen bör prioritera och gallra bort de förpliktelser som ålagts kommunerna samt avstå från att skapa nya, icke-nödvändiga skyldigheter.

Sannfinländarna stöttar regeringen i kampen mot epidemin och strävandena att bevara de ekonomiska förutsättningarna. Vi förstår att ingen regering självmant vill göra avkall på sitt program och sina politiska mål. Men det är ett måste i det rådande läget.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 1 saf

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen respekterar grundlagsutskottets ställningstaganden och ser till att Finlands ansvar och riskfordringar inte blir oskäligen och okontrollerbara, inte ens steg för steg genom flera små enskilda beslut. Det totala beloppet av Finlands åtaganden och sannolikheten för att dessa åtaganden realiseras ska följas noggrant.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål granskar nuläget för projektet för ett reservbetalningssystem och påskyndar färdigställandet av ett fungerande reservsystem.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att livskraften i de inhemska landskapen stärks bland annat genom att återställa passagerartrafiken från Helsingfors— Vanda flygplats till alla de flygplatser där det förekom flygningar innan coronakrisen började.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen erkänner att regeringsprogrammet är inaktuellt och i stället upprättar ett nytt program, som bara sätter fokus på att bemästra den dubbla kris vi har inom hälsa och ekonomi.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

88. Aktieförvärv

Riksdagen beviljar ett anslag på 700 miljoner euro under momentet. Avsikten är att delta i Finnairs nyemission, där statens andel av emissionen är minst 280 miljoner euro. Det förblir oklart hur det resten av anslaget ska användas. Förfarandet verkar konstigt och sällsynt, eftersom riksdagen inte i klartext har informerats om vad det resterande anslaget ska användas för. Det handlar dock om ett belopp på 420 miljoner euro, vilket utgör ungefär hälften av den totala upplåningen för tilläggsbudgeten.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 1 saf

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en redogörelse till riksdagen om genomförandet av det statliga stödet till Finnair Abp och dess konsekvenser för bolagets verksamhet. Samtidigt ges en redogörelse för användningen av det extra anslaget.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Sannfinländarna anser att regeringen noggrant bör överväga Finlands strategiska mål i fråga om euroområdet: hur vill man att valutaunionen ska utformas, hurdana förändringar Finland är berett att gå med på och vilka förändringar är uteslutna. Denna diskussion utmynnar i: Vilken är Finlands vision?

Sannfinländarna motsätter sig konsekvent inkomstöverföringar inom EU och euroområdet och ökat solidariskt ansvar.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av juni 2020 lämnar riksdagen ett meddelande om finska statens inhemska borgens- och låneexponeringar och om sådana exponeringar som hänför sig till EU- och euroområdet samt övriga exponeringar, och en bedömning av de risker som dessa medför. Meddelandet ska förutom ansvar också innehålla en motiverad bedömning av fordringar och av risker som hänför sig till dem.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen meddelar att Finland inte deltar i det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE) eller i EU:s covid-19-garantifond eller i att garantera finansieringen av dem. Då finns det inget behov av att ställa statsborgen för dessa stödinstrument.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen

Företagarna i förplägnadsbranschen befinner sig i en svår situation särskilt i fråga om restauranger med nattöppet. Begränsningarna i öppettiderna hindrar nattklubbar och barer som är öppna sent från att fungera, och det är inte lätt att hitta alternativa sätt att använda lokalerna. När begränsningarna av öppettiderna slopas är det sannolikt att konsumenterna på eget initiativ undviker nattöppna restauranger eftersom de upplevs ha en högre hälsorisk. Konsumenternas försämrade eko-

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 1 saf

nomiska situation bidrar till att minska efterfrågan. Nöjeslivets och nattlivets betydelse för ekonomin är bland annat på grund av turismen större än sin omfattning, och branschens verksamhetsbetingelser bör tryggas också när landet återgår till det normala.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen omgående utreder om momsens inom hotell- och restaurangbranschen samt på produkter som säljs i branschen temporärt kan sänkas till 10 % för tiden 1.7.2020— 30.6.2021. En lägre mervärdesskattesats skulle i inledningsskedet bidra till en högre marginal på produkterna och i slutskedet skulle den lägre mervärdesskattesatsen påverka priserna och därmed öka efterfrågan. Kostnadseffekten kan rentav bli positiv ur statens synvinkel. Den reducerade mervärdesskattesatsen bör dock endast gälla den drabbade branschen och inte allmänt livsmedelsaffärernas produkter.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

25. Nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården

Regeringens upphandlingsåtgärder i fråga om mobilapplikationen för epidemin lämnar frågor öppna om huruvida konkurrensutsättningen och projektplaneringen är ändamålsenliga. För att stärka förtroendet och undanröja misstro måste det även under stora omställningar fästas uppmärksamhet vid projekt av mindre storleksklass.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen håller riksdagen underrättad om hur beredningen, anskaffningen, ibruktagandet och underhållet av spårningsapplikationen framskrider. Även under pågående kris är det viktigt att se till att konkurrensutsättningen och transparensen i upphandlingen är klanderfri.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tredje tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 9 uttalandena.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 1 saf

Helsingfors 25.5.2020

Ville Vähämäki saf
Jari Koskela saf
Lulu Ranne saf
Jussi Wihonen saf

Betänkande FiUB 6/2020 rd **Reservation 2 saml**

RESERVATION 2 saml

Allmän motivering

Regeringens tredje tilläggsbudget för 2020 koncentrerar sig på de särskilda behov som det akuta coronaläget medfört och är i stora drag motiverad. Propositionen är trots det förenad med betydande brister som kräver snabba korrigeringar. Samlingspartiet föreslår därför två viktiga justeringar i tilläggsbudgeten. Vi föreslår att fördelningsgrunderna för stödet till företagare i café- och restaurangbranschen ändras. Både stödbeloppet och fördelningsprincipen måste i tillräcklig utsträckning motsvara grundlagsutskottets och riksdagens krav på tillräckligt stor kompensations för restriktionerna i möjligheten att utöva näringsverksamhet.

Finlands coronaåtgärder hittills har varit framgångsrika. De minskade kontakterna människor emellan har fått infektionerna att minska. Samlingspartiet har stött regeringens centrala riktlinjer och vi stöder dem även i fortsättningen, förutsatt att riksdagen har adekvat information för att fatta beslut och åtgärderna är motiverade och rätt dimensionerade.

Till följd av begränsningarna har fler än 200 000 personer antingen permitterats eller varit arbetslösa, och tiotusentals företag befinner sig på randen till konkurs. Regeringens beredning av företagsstöden har varit bristfällig och stöden kommer att fördelas på ett oändamålsenligt sätt. Följaktligen har regeringen försvårat företagens redan nu exceptionellt prekära situation. Samlingspartiet oroar sig också för den betydande försämring av verksamhetsmöjligheterna och människors försörjning som regeringens restriktionerna för med sig inom de kreativa branscherna, men också inom idrottssektorn. Branschorganisationerna spelar en viktig roll som producenter av många social- och hälsovårdstjänster. När det gäller att klara av coronakrisen och återuppbyggnaden efter den är lågtröskeltjänsterna viktiga och det finns behov av organisationernas kompetens och de tjänster de erbjuder. Men organisationernas verksamhetsförutsättningar har försämrats till följd av coronakrisen. Kontinuiteten i de tjänster som organisationerna producerar måste garanteras genom att organisationerna inom social- och hälsovården tillförsäkras förutsättningar att bedriva verksamhet.

Det kostar Finland drygt en miljard varje vecka att hålla samhället nedstängt. Vi måste komma ur coronakrisen så snabbt som möjligt, men stegvis och kontrollerat. Fortfarande väntar vi på en detaljerad plan från regeringen för hur restriktionerna gradvis kan avvecklas med hjälp av testning, spårning, isolering och skyddsutrustning. Vi är beredda att stödja nödvändiga budgetökningar.

Den omfattande och grundliga rapporten ”Talouspolitiikan strategia koronakriisissä” är utarbetad av eliten bland Finlands nationalekonomer och regeringen måste ta den på allvar. Finlands kapacitet att erbjuda välfärdstjänster enligt nordisk modell hotar att försämrats för gott. Samlingspartiet förutsätter att regeringen utarbetas ett trovärdigt program mot hållbara offentliga finanser för Finland. Som ett led i återuppbyggnaden av Finland behöver vi en trovärdig plan för hur andelen anslag till forskning, utveckling och innovationer ska kunna höjas till fyra procent av bnp. Vi kan inte längre vänta med reformer för att anpassa de offentliga finanserna och öka sysselsättningen på ett hållbart sätt. Ju större utrymme för stimulansåtgärder vi har, desto starkare är tilltron till de offentliga finanserna är på längre sikt.

Betänkande FiUB 6/2020 rd Reservation 2 saml

Tillräckligt stor ersättning till restauranger i överensstämmelse med kravet från grundlagsutskottet

Samlingspartiet ställer sig inte bakom den otillräckliga och röriga stödmodell som regeringen Marin föreslår för att stödja restauranger och kaféer. Modellen har redan hunnit leva ut sin tid och är dessutom långsam och komplicerad samt snedvrider konkurrensen. Det föreslagna stödet motsvarar inte den adekvata ersättning som grundlagsutskottet förutsätter för inskränkningarna i möjligheterna att utöva näringsverksamhet. Samlingspartiet föreslår att stödmodellen ändras och att kompensationen höjs till en nivå som i rimlig grad täcker restaurangernas fasta kostnader. Det totala stödet uppgår då till 300 miljoner euro.

Med regeringens modell kan vi räkna med upp till tusentals konkurser och tiotusentals nya arbetslösa. Anslaget måste därför höjas avsevärt för att åtminstone en del av skadorna ska kunna undvikas. Restaurangerna är en oskiljaktig del av den finländska kulturen, en betydande del av matens värdekedja och tillika en växande och betydande sysselsättande faktor. Grundlagsutskottet och riksdagen har enhälligt krävt ett tillräckligt stort specialstöd till restaurang- och cafébranschen och Samlingspartiet håller fast vid det löftet. Stödet måste vara en skälig kompensation för förlusterna inom branschen och dessutom säkerställa att kaféer och restauranger klarar sig över coronakrisen.

Regeringen Marins stödmodell avhjälper inte de problem som sektorn har drabbats av på grund av regeringens politik. I följd av samma tid låg försäljningen inom branschen kring en miljard euro. Det föreslagna stödet är bara omkring tolv procent av det beloppet. Normalt betalar restaurangerna årligen omkring 1,5 miljarder euro i moms, skatt på alkoholdrycker och skatt på löner. Det är explicit förbjudet att utöva näring inom branschen. Följaktligen har ekonomiutskottet, grundlagsutskottet och riksdagen krävt att denna betydande inskränkning i de grundläggande fri- och rättigheterna ska kompenseras. Regeringen Marins stödpaket kan inte anses vara rimligt.

Flygförbindelserna måste tryggas i hela landet

Flygplatser och flygförbindelser är nödvändiga för internationell företagsverksamhet, forskning och högskoleutbildning i olika delar av Finland. Samlingspartiet förutsätter att regeringen ser till att flygförbindelserna finns kvar, om det behövs genom ett temporärt avtal om köpta tjänster. Möjligheter att vara aktiv i globala nätverk måste finnas överallt i Finland. Goda flygförbindelser stärker konkurrenskraften i regionerna och i hela Finland. Regeringen måste säkerställa flygförbindelserna till Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Karleby-Jakobstad och Kemi-Torneå.

Goda flygförbindelser är en nyckelfaktor för att möjliggöra global företagsverksamhet och vi behöver därför regionala flygplatser. Goda förbindelser är viktig för internationella kunder samt för företagets försäljning, upphandling och serviceverksamhet. Till exempel inom influensområdet för Karleby-Jakobstad flygplats går över 90 procent av verksamheten i många företag på export och exportintäkterna är 3—4 miljarder euro. I Kemi-Torneå uppgår värdet av exporten för närvarande till 4—5 miljarder euro årligen. Likaså finns det exportföretag som är beroende av internationella förbindelser i Joensuu, Jyväskylä och Kajana. Om industrins livsrum inskränks, finns det risk för att finländsk produktion flyttas till något annat land. Ägandet i industriföretag koncentreras allt mer till utomlandet.

Betänkande FiUB 6/2020 rd Reservation 2 saml

Forskning och utveckling är en internationell framgångsfaktor för Finland. Universitet, högskolor och forskningsinstitut samt företagens forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet finns utströdda över hela landet. För exempelvis Östra Finlands universitet och Jyväskylä universitet är flygförbindelser av mycket stor betydelse. De behöver internationella förbindelser och därför behövs regionala flygförbindelser oberoende av i vilken del av Finland verksamheten är förlagd.

Turismen är en bransch jämförbar med exportindustrin. År 2018 uppgick inkomsterna från utländska turister till över 4,9 miljarder euro. Vi behöver goda flygförbindelser till turistmål runtom i landet. Turisterna tillbringar en kort tid i Finland, så de måste snabbt komma fram till resmålet. Annars väljer de något annat resmål, som inte nödvändigtvis behöver finnas i Finland.

Resurserna för att utveckla ett vaccin måste utökas utan betänkligheter och med en gång

Pandemiläget till följd av coronaviruset är en utmaning för hela samhället. Med restriktioner kan vi förhindra att viruset sprids i befolkningen. Regeringen har uppgett att restriktionerna kan avvecklas kontrollerat, om sjukdomsläget är stabilt. Men sannolikt kan vi öppna samhället fullt ut först när det finns ett fungerande och säkert vaccin mot viruset. För närvarande finns det inget vaccin eller effektiv läkemedelsbehandling mot coronaviruset. Om vi avvecklar restriktionerna, leder det oundvikligen till att sjukdomsfallen ökar i befolkningen, när det inte finns tillräckligt många andra verktyg för att hantera infektionen. För att ta fram ett vaccin behövs det forskning, utveckling och samarbete både nationellt och internationellt.

Anslagen för Finlands Akademi går till den mest konkurrensutsatta spetsforskningen, och det är ytterst viktigt att stödja den under rådande förhållanden. Det är svårt att bedöma hur länge pandemin kommer att pågå. Därför är nationellt viktigt att satsa på att ta fram ett vaccin. Det är lönsamt att låta anslag till vaccin- och läkemedelsforskning gå via Finlands Akademi, eftersom bedömningskriterierna tar fasta på omfattande referentgranskning och forskningskvalitet.

Regeringen har höjt fullmakten till Finlands Akademi med 10 miljoner euro, och det är en höjning av anslagsnivån med tre miljoner euro i år. Finansieringsnivån kan dock fortfarande anses vara relativt låg med beaktande av forskningsbehoven när det gäller att hitta fungerande och säkra vacciner och läkemedel.

Tillskottet är avsett att stärka resurserna för den nationella vaccin- och läkemedelsforskningen gällande covid-19. Förslaget till anslagsökning gör det möjligt att fördubbla Finlands Akademis fullmakt från 10 miljoner euro till 20 miljoner euro. Det bör dessutom noteras att forskningsfinansiering i kommande tilläggsbudgetpropositioner kan reserveras direkt i universitetens anslag, vilket säkerställer forskningsprojektens kontinuitet och minskar den byråkrati som orsakar extra kostnader.

Nyborjarplatser vid högskolorna

Regeringen måste avsätta tillräckliga anslag för att högskolorna ska kunna höja antalet nyborjarplatser redan i år. För närvarande är det inte fallet. Också kanslicheferna på undervisnings- och kulturministeriet arbets- och näringsministeriet har lyft fram frågan.

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Reservation 2 saml

Förra valperioden utarbetades en vision för högskoleutbildning och forskning 2030 i samarbete med högskolorna. Den förutsätter att minst hälften av åldersklassen får högskoleexamen senast 2030. Dessutom kom undervisnings- och kulturministeriet överens med universiteten om en betydande ökning av utbildningsplatserna för lärare inom småbarnspedagogik. Inom många områden råder det skriande brist på yrkesutbildad personal inom barnomsorg och skola. Utbildningsplatserna måste därför höjas målmedvetet också under nästa resultatavtalsperiod för högskolorna.

Om regeringen driver igenom den betydande ökningen av nybörjarplatserna som planerat utan tilläggsfinansiering, talar vi om en nedskärning. I själva verket kommer nybörjarplatserna inte att få något separat tilläggsanslag, vilket betyder att pengarna per examen minskar. Det försämrar kvaliteten på såväl utbildning som forskning, och det kan inte anses vara godtagbart.

De studerande har levt under hård press i vår. Alla utbildningsnivåer övergick till distansundervisning, studentskrivningarna tidigare lades och osäkerheten kring utexaminering ökade. Dessutom ändrade högskolorna antagningskriterierna under vårens antagningsprocess, även om gemensam ansökan till utbildningarna redan hade hunnit avslutas. Det är ett hot mot de studerandes rättssäkerhet. Med fler nybörjarplatser kan man minska de problem som vårens antagning medför för de sökande.

Lantgårdarnas verksamhet och lönsamhet måste tryggas i kristider

Vad gäller lantgårdar måste vi räkna med att det ekonomiska läget försämras, eftersom krisen leder till lägre världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter och nya gårdarna har drabbats av kostnadsfaktorer. Därför måste regeringen i nästa tilläggsbudget bereda ett förslag till engångsanslag till jordbrukarna för ett växtperiodstöd som ges ut till gårdar som hade försäljningsinkomster 2019.

Nästan alla heltidsanställda företagare inom jordbruket och trädgårdsodlingen i Finland har länge förlitat sig på säsongarbetskraft från utlandet. Den pågående pandemin är ett hot mot tillgången till säsongarbetskraft. Å andra sidan har situationen försvårats av att regeringen varit långsam med att lägga fram nödvändiga förslag för att lösa problemet. Situationen kunde ha lösts på ett bra sätt om riksdagen hade fått nödvändiga lagändringar senast i början av april.

I mars uppmanade Europeiska kommissionen EU-länderna att tillåta inresa för lantbruksarbetare trots de restriktionerna till följd av pandemin. Också Norge har infört ett intensifierat förfarande för att trygga tillgången till utländska säsongarbetare. Däremot införde Finland en underdimensionerad kvot på 1 500 säsongarbetare, trots att det var väl känt att det årligen kommer hela 16 000 utländska säsongarbetare till Finland. Hittills har knappt 900 säsongarbetare kommit.

Riksdagen godkände den 9 april en lagändring med smidigare regler för inresa och vistelse för utländsk säsongarbetskraft. Då röstade regeringen och Sannfinländarna tillsammans mot Samlingspartiets förslag till uttalande, där vi krävde att regeringen med en gång vidtar åtgärder för att trygga tillgången till utländsk arbetskraft inom branscher med arbetskraftsbrist under coronakrisen.

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Reservation 2 saml

Vi föreslog också att en permitterad person ska kunna arbeta på lantgårdar minst en månad utan att helt förlora permitteringsersättningen. Dessutom måste arbetslösa oberoende av bransch få arbeta på heltid så att den inkomstrelaterade minskningen på den intjänade lönen halveras. Vad gäller personal från utlandet måste gårdarna förbinda sig att ordna karantän. Under tiden kan arbetstagarna utföra förberedande arbete, men de får inte röra sig utanför karantänlokalen. Vi lägger återigen fram samma förslag, som regeringen kan ta ställning till. Som läget är nu finns det ingen tid att förlora.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med revideringen av alkohollagen lämnar en proposition om rätt för restauranger att sälja alkohol direkt till kunder.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att restauranger ska kunna öppna regionalt vid olika tidpunkter beroende på epidemiläget.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart går in för att bereda en temporär sänkning av momsen för restauranger och på servering.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt lämnar en proposition till riksdagen som tillåter distansförsäljning för mindre bryggerier.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att trygga tillgången till säsongsarbetskraft inom jordbruket.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen i nästa tilläggsbudget tar in ett engångsanslag till jordbrukarna för ett växtperiodstöd som ges ut till gårdar som hade försäljningsinkomster 2019.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att permitterade ska kunna arbeta i primärproduktion inom jordbruket utan att helt och hållet gå miste om permitteringsersättningen.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 2 saml

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att arbetslösa oberoende av bransch ska kunna arbeta på heltid så att den minskande effekten på arbetslöshetsersättning halveras.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram en plan för att avveckla begränsningarna och komma ur coronakrisen.

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att säkerställa en betydande ökning av antalet coronatest och spårning av smittkedjor.

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att sjukförsäkringen ska kunna ge ut ersättning för säkra transporter med specialutrustad taxi för coronapatienter och exponerade personer.

Reservationens förslag till uttalande 12

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att se till att adekvat skyddsutrustning räcker till.

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar en proposition till riksdagen om en revidering av stödet till lärande.

Reservationens förslag till uttalande 14

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att lägga upp ett trovärdigt räddningspaket för kommunerna, som tryggar basservicen för alla. Stödet måste fördelas bland kommunerna i förhållande till kostnaderna för coronaepidemin och bortfallet av skatteinkomster.

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter att regeringen avsätter ett separat anslag för universiteten och yrkes-högskolorna och skyndsamt lämnar en proposition till riksdagen som tillåter högskolorna tar in fler studerande redan 2020.

Reservationens förslag till uttalande 16

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 2 saml

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker utkomstskyddet för personer verksamma inom kultur- och idrottssektorn och beaktar de faktiska inkomstförlusterna av restriktionerna.

Reservationens förslag till uttalande 17

”Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart vidtar åtgärder genom vilka det, vid behov genom avtal om köptjänster, även under undantagsförhållandena tryggas att det till Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kemi–Torneå och Karleby–Jakobstad går tillräckliga flygturer som betjänar såväl invånarna som företagslivet. Finnair har ifrågasatt huruvida flygen särskilt på dessa flygplatser ska fortsätta.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Högskoleundervisning och forskning

51. Finlands Akademis forskningsanslag (förslagsanslag)

Pandemiläget till följd av coronaviruset är en utmaning för hela samhället. Med restriktioner kan vi förhindra att viruset sprids i befolkningen. Regeringen har uppgett att restriktionerna kan avvecklas kontrollerat, om sjukdomsläget är stabilt. Men sannolikt kan vi öppna samhället fullt ut först när det finns ett fungerande och säkert vaccin mot viruset. För närvarande finns det inget vaccin eller effektiv läkemedelsbehandling mot coronaviruset. Om vi avvecklar restriktionerna, leder det oundvikligen till att sjukdomsfallen ökar i befolkningen, när det inte finns tillräckligt många andra verktyg för att hantera infektionen. För att ta fram ett vaccin behövs det forskning, utveckling och samarbete både nationellt och internationellt.

Anslagen för Finlands Akademi går till den mest konkurrensutsatta spetsforskningen, och det är ytterst viktigt att stödja den under rådande förhållanden. Det är svårt att bedöma hur länge pandemin kommer att pågå. Därför är nationellt viktigt att satsa på att ta fram ett vaccin. Det är lönsamt att låta anslag till vaccin- och läkemedelsforskning gå via Finlands Akademi, eftersom bedömningskriterierna tar fasta på omfattande referentgranskning och forskningskvalitet.

Regeringen har höjt fullmakten till Finlands Akademi med 10 miljoner euro, och det är en höjning av anslagsnivån med tre miljoner euro i år. Finansieringsnivån kan dock fortfarande anses vara relativt låg med beaktande av forskningsbehoven när det gäller att hitta fungerande och säkra vacciner och läkemedel.

Tillskottet är avsett att stärka resurserna för den nationella vaccin- och läkemedelsforskningen gällande covid-19. Förslaget till anslagsökning gör det möjligt att fördubbla Finlands Akademis

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Reservation 2 saml

fullmakt från 10 miljoner euro till 20 miljoner euro. Det bör dessutom noteras att forskningsfinansiering i kommande tilläggsbudgetpropositioner kan reserveras direkt i universitetens anslag, vilket säkerställer forskningsprojektens kontinuitet och minskar den byråkrati som orsakar extra kostnader.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 29.40.51 med 3 000 000 euro för Finlands Akademis forskningsanslag.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen (förslagsanslag)

Samlingspartiet ställer sig inte bakom den otillräckliga och röriga stödmodell som regeringen Marin föreslår för att stödja restauranger och kaféer. Modellen har redan hunnit leva ut sin tid och är dessutom långsam och komplicerad samt snedvrider konkurrensen. Det föreslagna stödet motsvarar inte den adekvata ersättning som grundlagsutskottet förutsätter för inskränkningarna i möjligheterna att utöva näringsverksamhet. Samlingspartiet föreslår att stödmodellen ändras och att det totala stödet höjs till 300 miljoner euro.

Med regeringens modell kan vi räkna med upp till tusentals konkurser och tiotusentals nya arbetslösa. Anslaget måste därför höjas avsevärt för att åtminstone en del av skadorna ska kunna undvikas. Restaurangerna är en oskiljaktig del av den finländska kulturen, en betydande del av matens värdekedja och tillika en växande och betydande sysselsättande faktor. Grundlagsutskottet och riksdagen har enhälligt krävt ett tillräckligt stort specialstöd till restaurang- och cafébranschen och Samlingspartiet håller fast vid det löftet. Stödet måste vara en skälig kompensation för förlusterna inom branschen och dessutom säkerställa att kaféer och restauranger klarar sig över coronakrisen.

Regeringen Marins stödmodell avhjälper inte de problem som sektorn har drabbats av på grund av regeringens politik. I följd vid samma tid låg försäljningen inom branschen kring en miljard euro. Det föreslagna stödet är bara omkring tolv procent av det beloppet. Normalt betalar restaurangerna årligen omkring 1,5 miljarder euro i moms, skatt på alkoholdrycker och skatt på löner. Det är explicit förbjudet att utöva näring inom branschen. Följaktligen har ekonomiutskottet, grundlagsutskottet och riksdagen krävt att denna betydande inskränkning i de grundläggande fri- och rättigheterna ska kompenseras. Regeringen Marins stödpaket kan inte anses vara rimligt.

Stödet täcker endast en bråkdel av de skador som regeringen orsakar med sina åtgärder. Inom den arbetskraftsintensiva branschen räknas vinsten i genomsnitt endast i några få procent. Förtroendet och konsumtionen kan väntas återgå långsamt till den nivå som rådde före krisen. Företagen vill inte ta lån för att hantera krisen i en osäker situation. Enligt branschens egna bedömningar är

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Reservation 2 saml

behovet av stöd minst 150—200 miljoner euro per månad då utövandet av näring är begränsat. Det är helt klart att det stöd som regeringen har föreslagit är otillräckligt. Dessutom förvärras problemen av att beredningen av stödet fördröjts och dragit ut på tiden. Regeringen har låtit riksdagen avgöra sina interna meningsskiljaktigheter och problem. Företagarna har varit tvungna att använda de medel som står till buds för den akuta kassakrisen. Om beredningen av stödet hade inletts samtidigt som beredningen av restriktionerna, skulle situationen inom branschen vara betydligt bättre. Det finns ännu inga uppgifter om det allmänna stöd som är under beredning samtidigt, och den stödmodell för restauranger som det nu ska fattas beslut om kan inte jämföras med det. Bedömningen av skäligheten är till denna del bristfällig. Regeringens förvirrade och långsamma stödpolitik förvärrar den redan katastrofala situationen i branschen.

Omsättningen som beräkningsgrund beaktar däremot på ett rättvist sätt den skada som redan har orsakats varje restaurang. När den grundlagsfästa rätten att utöva näring har begränsats, kan företagets storlek inte utgöra en grund för att minska gottgörelsen. Inom restaurangverksamheten ökar kostnaderna nästan i samma proportion som restaurangens storlek. Begränsningarna har samma konsekvenser oberoende av företagets storlek. Regeringen Marin visar på dåligt lagberedningsarbete och dålig förståelse för branschen och företagsverksamheten.

Samlingspartiet anser att stödet ska vara ett enkelt allmänt stöd och beviljas företagen på lika villkor. Det stöd som betalas i form av ersättning för näringsförbudet ska inte på ett konstlat sätt kopplas till antalet anställda vid företaget. Branschen är arbetskraftsintensiv och restaurangerna sysselsätter arbetstagare om de klarar sig ur krisen. I stället för antalet anställda ska stödet vara baserat på nedgången i försäljningen i varje restaurang och nedgången i försäljningen inom hela branschen. På så sätt finns det ett incitament kvar att öka försäljningen, men de restauranger som drabbats värst får ändå mer ersättning. Samlingspartiet föreslår att den andel av den förlorade omsättningen som ska gottgöras ökas.

Samlingspartiet föreslår att den andel av den förlorade omsättningen som ska gottgöras ökas. Stödet måste, enligt företagets val, beräknas antingen enligt försäljningen under föregående räkenskapsperiod, under de sex senaste månaderna före krisen eller under motsvarande period 2019. Om restaurangen har startats under eller efter beräkningsperioden, ska den genomsnittliga försäljningen under månaderna före krisen användas som beräkningsgrund. Gottgörelsens andel av den förlorade omsättningen ska vara lika stor för alla företag oberoende av omsättning. Gottgörelsens maximibelopp ska slopas.

Förstudie- och utvecklingsstöd som företaget redan fått (stöd som delas ut av Business Finland och närings-, trafik- och miljöcentralerna) får inte kringskära gottgörelsen för begränsningarna i näringsverksamheten. Förstudiefinansieringen är avsedd för utredning och planering av ny affärsverksamhet, ersättande underleverantörskedjor och organisering av produktionen. Utvecklingsfinansieringen å sin sida är avsedd för genomförande av utvecklingsåtgärder. Båda stöden är avsedda för något helt annat än vad riksdagen och grundlagsutskottet förutsatt i fråga om skälig ersättning. Därför bör de övriga stöden inte inverka på det nya stödet till restauranger och kaféer.

Samlingspartiets förslag korrigerar stödmodellen så att den fungerar och anslaget höjs till en skälig nivå. Stödmodellen är tillräcklig som ersättning i förhållande till den skada som regeringen or-

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 2 saml

sakar och skälig i förhållande till stödet till restaurangbranschen över lag. Den är också snabb, enkel och konkurrensneutral.

Samlingspartiet har dessutom föreslagit flera andra insatser för att stödja branschen. Vi anser att restriktionerna kan avvecklas regionalt vid olika tidpunkter med hänsyn till de sakkunnigas åsikter, om epidemiläget tillåter det. Det finns inga argument för att förlänga restriktionerna i de delar av landet där epidemiläget redan har blivit bättre.

Samlingspartiet har också backat upp förslaget att temporärt sänka momsen inom restaurang- och turismbranschen till 10 procent och tagit initiativ till att tillåta att restauranger till utomstående säljer alkoholprodukter med högre alkoholhalt, så att det blir tillåtet att sälja specialöl och viner till utomstående.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 18

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål överlämnar ett förslag till lagändring och ett förslag till tilläggsanslag till riksdagen så att det totala beloppet av stöd till restauranger och caféer stiger till 300 000 000 euro. Stödet behöver för närvarande höjas med cirka 177 000 000 euro. En höjning av stödet till den nivå som riksdagen och grundlagsutskottet förutsätter är nödvändig också för att rädda arbetstillfällena inom branschen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tredje tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 18 uttalandena.

Helsingfors 25.5.2020

Timo Heinonen saml
Sari Sarkomaa saml
Markku Eestilä saml

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 3 /kd

RESERVATION 3 kd

Allmän motivering

I regeringens tredje tilläggsbudget för 2020 hänför sig de viktigaste förslagen till kapitalisering av Finnair, Finlands deltagande i EU:s stödinstrument och stöd till förplägnadsföretagare.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen anser att det är viktigt att tillföra Finnair kapital. Vi behöver ett livskraftigt nationellt flygbolag i framtiden för att trygga den inhemska flygtrafiken och fungerande flygförbindelser till omvärlden. Utöver kapitaliseringen av Finnair ska staten i sin ägarstyrning beakta tryggheten av landskapens flygförbindelser som är viktiga med tanke på landskapens livskraft och näringslivets behov.

I motsats till vad regeringen har framfört är det inte nödvändigt att Finland deltar i EU:s covid-19-garantifond, som ska inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken (EIB), och inte heller i det tillfälliga stödinstrumentet för att minska arbetslöshetsriskerna (SURE). I den tredje tilläggsbudgeten kompletteras motiveringen till huvudtiteln för finansministeriets förvaltningsområde så att statsrådet eller inom ramen för av statsrådet fastställda gränser i övrigt på av finansministeriet fastställda villkor utan krav på motsäkerhet kan bevilja en statsborgen på högst 432 miljoner euro som säkerhet för lån som beviljas inom ramen för det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE) och en statsborgen på högst 372 miljoner euro med avseende på förluster som eventuellt föranleds Europeiska investeringsbanken av den alleuropeiska EU covid-19 garantifond som inrättas i anslutning till banken.

Sammantaget är det anmärkningsvärt att coronakrisen kraftigt ökar finska statens kreditexpanderingstransaktioner. I Finland är stocken av statsborgen (60,2 miljarder i slutet av 2019) klart störst i EU-länderna i förhållande till bnp. Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har i sin rapport lyft fram den dolda risken för statsfinanserna i en stor borgensstock. Avsaknaden av en helhetsbedömning av det växande ekonomiska ansvaret— både nationellt och i anslutning till EU-medlemskapet— inverkar på om arrangemangen i anslutning till coronakrisen ens kan anses vara förenliga med grundlagen utan att äventyra statens ekonomi. Grundlagsutskottet har också fäst uppmärksamhet vid att beviljandet av statsborgen för genomförandet av en EU-förordning inte är något som det juridiskt bindande kan föreskrivas om i unionsrätten.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen anser det vara viktigt att staten stöder förplägnadsföretagare på grund av de ekonomiska förluster som beror på coronakrisen och regeringens begränsningsåtgärder. Det föreslagna stödbeloppet är dock för litet i förhållande till behovet. Vid riksdagsbehandlingen har det framkommit att nivåer för stödet till förplägnadsföretagare bör höjas till totalt minst 300 miljoner euro och grunderna för beviljande av stöd bör utvidgas så att olika företag beaktas bättre i dem.

Enligt propositionen betalas gottgörelse till förplägnadsföretag för de månader som omfattas av begränsningarna på grundval av förändringar i försäljningen till företag inom förplägnadsbranschen vars försäljning i april 2020 har varit lägre än medelvärdet av försäljningen i januari— februari. I Finland finns det många säsongsrestauranger och cateringföretag som inte har någon

Betänkande FiUB 6/2020 rd

Reservation 3 /kd

försäljning i början av året och som har förlorat sin vårförsäljning. Samtidigt är utsikterna för sommaren mycket svaga. Riksdagen kompletterade regeringens proposition så att stöd utöver den genomsnittliga försäljningen i början av året kan delas ut på basis av den genomsnittliga försäljningen vid motsvarande tidpunkt i fjol. Kristdemokratiska riksdagsgruppen anser att denna förbättring av riksdagens proposition är mycket viktig.

Coronaviruset har under epidemin spridit sig mycket ojämnt inom Finland. Största delen av de fall av smitta som konstaterats finns i Helsingfors och på andra ställen i Nyland. Behovet av hälso- och sjukvård har likaså koncentrerats till Nyland. När de begränsningar som ställts för att förhindra spridning av coronaviruset börjar hävas, måste spridningen av sjukdomen beaktas. I områden där det inte har förekommit mycket smitta kan man överväga att häva begränsningarna i snabbare takt.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen genom ägarstyrning säkerställer heltäckande flygförbindelser i hela landet, inklusive förbindelser som tillfälligt lagts ned på grund av corona-epidemin.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att Finland inte bör delta i EU:s covid-19-garantifond som inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken (EIB) och inte heller i det tillfälliga stödinstrumentet för att minska arbetslöshetsriskerna (SURE). Då finns det inget behov av att ställa statsborgen för dessa objekt.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att stödet till förplägnadsföretag höjs och att villkoren ändras så att situationen för alla företag i branschen och stödbehoven beaktas vid beviljandet av stödet. Nivån på stödet till förplägnadsföretag bör höjas till sammanlagt minst 300 miljoner euro.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att begränsningarna mot spridning av coronaviruset avvecklas med beaktande av de regionala skillnaderna i sjukdomsläget.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen beviljar tillräckliga anslag och fullmakter för vård- och vaccinforskning i fråga om sjukdomen orsakad av coronaviruset samt för att skapa och upprätthålla ett uppföljningssystem som behövs för att förhindra att sjukdomen sprids.

**Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 3 /kd**

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

88. Aktieförvärv

Kristdemokratiska riksdagsgruppen förhåller sig positiv till statens deltagande i Finnairs emission. Den planerade emissionen och andra eventuella kapitaliseringslösningar är nödvändiga för att stärka bolagets eget kapital och finansiella ställning. I samband med stödjandet av Finnair måste man dock också beakta landskapens tillgänglighet i framtiden. Staten ska i ägarens roll se till att Finnairs operativa ledning säkerställer tillräckliga flygförbindelser i hela landet. Det är absolut nödvändigt att man i denna situation ser till att landskapen är livskraftiga. Samtidigt är det en förutsättning för hela Finlands uppgång.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Finland behöver inte delta i EU:s covid-19-garantifond som inrättas i anslutning till Europeiska investeringsbanken (EIB) och inte heller i det tillfälliga stödinstrumentet för att minska arbetslöshetsriskerna (SURE). ESM:s kapacitet bör inte heller öppnas på det sätt som föreslås.

Garantier från EU:s covid-19-garantifond är förknippade med en mycket hög risk för betydande förluster. Det är också möjligt att man försöker överföra den nationellt mest problematiska lånestocken till den nya fonden, vilket innebär en risk för anseendet också för EIB:s verksamhet. Detta tillvägagångssätt skiljer sig kraftigt från EIB:s tidigare förvaltning av finansiering och garantier. Särskild vikt bör läggas vid kompetensen hos den kommitté som bildas av de länder som bidrar till fonden när det gäller riskhantering.

Mekanismen för minskning av arbetslöshetsrisken (SURE) ska förkastas som ett medel för selsättnings- och socialpolitiken, som till sitt användningsändamål hör till den nationella kompetensen, samt på grund av de konstitutionella utmaningar som framgår av grundlagsutskottets uttalande.

Det primära i krisen är att trygga medlemsstaternas tillgång till finansiering, och då har ECB:s åtgärder högsta prioritet. Att öka solidariteten innebär att trycket på att genomföra nödvändiga reformer minskar avsevärt, före, under och efter krisen. Man får inte fjärmars mer från marknadsvillkoren, utan denna linje måste upprätthållas konsekvent. Kristdemokraterna förhåller sig därför negativa till att öka solidariteten med de element som tas upp.

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 3 /kd

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Högskoleundervisning och forskning

51. Finlands Akademis forskningsanslag (förslagsanslag)

I sin tredje tilläggsbudget ökar regeringen bevilningsfullmakten på tre miljoner euro och bevilningsfullmakten på 10 miljoner euro av anslagseffekten för 2020 så att den riktas till att stödja den nationella forskningen om vacciner och läkemedelsutveckling i fråga om covid-19 och till att undersöka effekten, säkerheten och genomslaget i fråga om nya vaccin och läkemedel mot coronaviruset. Anslagsökningen är nödvändig, men det behövs mer satsningar på forskning om vacciner och läkemedelsutveckling i snabb takt.

Regeringen förutsätts fatta djärva och viktiga beslut för att främja den egna vaccinationsproduktionen. Det är inte bara fråga om att korrigera den nuvarande situationen och skydda människors hälsa mot coronan, utan också om att främja en mer omfattande försörjningsberedskap. Nyligen inleddes en ny produktion av skyddsutrustning, som tidigare hade blivit nedlagd i Finland. Samma situation gäller nu för vaccinproduktionen. Utöver satsningar på forskning om vacciner och läkemedelsutveckling behövs det åtgärder för att inleda och utveckla den nationella vaccinproduktionen.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 29.40.51 med 5 000 000 euro för att stödja den nationella forskningen om vacciner och läkemedelsutveckling i fråga om covid-19.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen (förslagsanslag)

Det stöd som regeringen föreslår för förplägnadsföretagare är nödvändigt, men det anslag som reserverats för stödet är för lågt i förhållande till behovet. Allokeringen av stödet är också på många sätt bristfällig och beaktar inte olika företags behov. Restaurangerna och kaféerna stängdes genom regeringens beslut och det är viktigt att ersätta de förluster som detta medför för förplägnadsföretagare. Förplägnadsföretagen är också en betydande sysselsättare och statsmakten bör på alla sätt sträva efter att bevara arbetsplatserna inom branschen och hjälpa företagen att komma över den värsta krisen.

Anslaget för stöd till förplägnadsföretagare bör höjas till minst 250 miljoner euro och grunderna för beviljande av stöd bör utvidgas så att olika företag beaktas bättre i dem. Många företag inom

Betänkande FiUB 6/2020 rd
Reservation 3 /kd

förplägnadsbranschen har kunnat utveckla sin affärsverksamhet i denna krävande situation och behålla en del av sin försäljning. Aktiviteten bör beaktas i beviljandet av stöd på ett positivt sätt. Utöver förplägnadsföretagare behövs stöd också för företag inom turistbranschen vars inkomster har rasat till följd av begränsningsåtgärderna. Ekonomiutskottet gjorde utmärkta ändringar i propositionen vilka höjer behovet av anslag med 48 miljoner euro till sammanlagt 171 miljoner euro. Denna tillägg är dock inte tillräcklig med tanke på behovet och nivån på stödet bör höjas till totalt minst 300 miljoner euro.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

25. Nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

Avsikten är att dämpa coronaepidemin med hjälp av strategin testa—spåra—isolera—vårda. En väsentlig del av denna verksamhet är användningen av en spårningsapplikation för att spåra smittkedjor. Fungerande lösningar för användningen av spårningsapplikationer finns i flera olika länder. Finland behöver ett system som fungerar snabbt och som kan tas i bruk när begränsningsåtgärderna börjar hävas.

I sin tredje tilläggsbudget anvisar regeringen anslag till social- och hälsovården för kostnaderna för beredning, anskaffning, ibruktagande och underhåll av en covid-19-applikation för smittspårning som utnyttjar mobil teknik. Ett anslag på sex miljoner euro är otillräckligt för att skapa och upprätthålla ett fungerande övervakningssystem, i synnerhet som det måste tas i bruk snabbt.

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 33.01.25 med 4 000 000 euro för att införa nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tredje tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 5 uttalandena.

Helsingfors 25.5.2020

Sari Essayah kd

Betänkande FiUB 6/2020 rd — RP 66/2020 rd

BILAGA: Tilläggsbudgetmotion TBM 18—22/2020 rd och åtgärdsmotion AM 61/2020 rd

- Tilläggsbudgetmotion TBM 18/2020 rd Timo Heinonen saml Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för Finlands Akademis forskningsanslag (3 000 000 euro) 29.40.51
- Tilläggsbudgetmotion TBM 19/2020 rd Sari Essayah kd Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att stödja den nationella forskningen om utveckling av vaccin och läkemedel mot covid-19 (5 000 000 euro) 29.40.51
- Tilläggsbudgetmotion TBM 20/2020 rd Sari Essayah kd Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för stöd till förplägnadsföretagare (127 000 000 euro) 32.30.31
- Tilläggsbudgetmotion TBM 21/2020 rd Timo Heinonen saml Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för stöd till förplägnadsföretagare (177 000 000 euro) 32.30.31
- Tilläggsbudgetmotion TBM 22/2020 rd Sari Essayah kd Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att införa nationella elektroniska klientdatasystem inom social- och hälsovården (4 000 000 euro) 33.01.25
- Åtgärdsmotion AM 61/2020 rd Veronika Honkasalo vänst Åtgärdsmotion om att införa klimatvillkor för framtida stödåtgärder för Finnair Abp